

La frase del dia

“Si algú es pensa que arreglant rodalies aporta alguna solució a la situació política, no és així”

Sergi Sabrià, PRESIDENT DEL GRUP D'ERC AL PARLAMENT

Tribuna

Juan-José López Burniol. Notari

L'home que deia la veritat

En una carta del 23 de maig de 1961, Josep Pla escrivia a Agustí Calvet –Gaziel– aquestes paraules: “Vaig anar a Gryon-sur-Bex, cantó de Vaud, a veure (Josep) Pijoan. Em donà molts records per vos, i en digué que vos éreu una de les poques persones del país que diuen la veritat. «Sobre tot digueu a Calvet –em recalca– que digui sempre la veritat.» Una setmana després, Gaziel contestava Pla i li deia, referint-se a Pijoan: “Ha estat una de les forces vitals i una de les energies humanes més formidables que Catalunya hagi tingut modernament; i el país, compost de nyeus-nyeus i d'hàbils *profiteurs*, en aclaparadora majoria, mai no l'entengué ni l'estimà com calia, deixant-lo extraviar-se per vies mortes i terres llunyanes. Fou una pèrdua miserable, sobre tot per Catalunya, terra mancada fonamentalment d'homes com ell, (...) que estimen per damunt de tot la veritat, com Sainte-Beuve, que deia allò de *le vrai, le vrai seul*”.

DES D'AQUESTA PERSPECTIVA, Gaziel li diu a Pla: “Per damunt de les nostres diferències de temperament i de vida (...) vós i jo som autènticament catalans, pastats d'aquell mateix terrós d'on va sortir el nostre gran Muntaner de Perelada. Som, ademés, racionalistes, realistes, liberals, tolerants, comprensius: enemics instintius de totes les nigromàncies que enterboleixen l'esperit dels homes i enfosqueixen el món.” Unes característiques que determinen una actitud davant la vida: “Vós i jo hem estat sempre sincers i independents –tot el que humanament ens ha estat possible– de cara als nostres públics. Mai no hem explotat els ideals que hem servit, per treure'n profit personal, sinó més aviat al contrari: sovint, el nostre desinterès i la nostra fidelitat ens

han estat perjudicials. No hem rebut mai càrrecs ni honors de ningú, ni dels nostres afins, ni dels que remenaven les cireres que nosaltres contribuïem, evidentment, a collir. I ara, sobretot, després del gran desastre col·lectiu –català i hispànic–, quan tanta de gent ha canviat o prova de canviar de camisa, (...) nosaltres seguim estant allà on érem, malgrat la dissort, malgrat la persecució, (...) vós en la vostra fecunda soledat del Mas Pla, jo en aquest silenci i aquest desert de Madrid.”

AQUESTA LLIBERTAT DE PENSAMENT l'apliquen tots dos al seu país, i fa que Ga-

“La correspondència entre Pla i Gaziel dibuixa una mateixa realitat, la d'una Catalunya plural i diversa, hereva d'una història rica i complexa, que batega per sota de les dificultats immenses d'aquell moment

ziel escrigui el 30 de desembre de 1950 que “aquest país, amic Pla, també té el seu tarannà personal, com tot fill de mare, i és el de no admetre com situacions estables més que dugues: la tirania i l'anarquia, però que s'assemblen tant que un ja no sap on comença l'una i acaba l'altra”. I aquesta mateixa llibertat de pensament inspira el perfil que Pla dibuixa de Gaziel: “Calvet és partidari de coses més equilibrades, més benignes, més plausibles i, fet i fet, menys buides. És partidari de no desorbitar les coses per permetre que puguin ser pesades, païdes, governades i perfeccionades per la intel·ligència i l'activitat humana, per evitar en tot cas el caotisme i l'anarquia. Això el porta a una concepció de Catalunya com nucli social”. És aquesta civilitzada concepció de Catalunya la que fa lamentar a Gaziel “la descomposició del catalanisme en faccions fraticides”, i la que el fa veure Portugal “com una mena de Catalunya afortunada que m'enamora”.

TOTES AQUESTES IDEES, reflexions i expansions es troben en un llibre publicat recentment: *Gaziel i Josep Pla. Estimat amic. Correspondència (1941-1964)*, amb edició a cura de Manuel Llanas. Recull una àmplia majoria de textos inèdits. Tots reflecteixen una mateixa realitat: la d'una Catalunya plural i diversa que batega per sota de les dificultats immenses d'aquell moment, hereva d'una història rica i complexa, amb unes virtuts potents i unes limitacions òbvies, i amb unes individualitats de gran categoria que han contribuït des de la seva llibertat, preservada amb rigor, a fixar una imatge fidel del seu país el qual han descrit tal com el veien. Així ho diu Pla de Gaziel: “Digué sempre el que volgué manifestar amb un sentit indubtable.”

De set en set

Josep Maria Casasús

Ciència clara

Catalunya és una primera potència mundial en motorisme de competició. Ho és també des del segle XX en art, arquitectura, disseny. Ho és, des de finals del XIX, en periodisme i divulgació de la ciència. Ho és en termes relatius. És a dir, si comparem els resultats i el prestigi assolits en aquests camps amb aquells que presenten nacions més grans en territori i en nombre d'habitants. Acaba de sortir un llibre titulat *De la linotípa al ordenador* (Editorial UOC) que, des de l'experiència personal, mostra que el periodisme ha intervingut, de diverses maneres i en diversos suports, en la projecció i socia-

Explicar la ciència d'una manera clara incorpora més gent al seu coneixement

lització de la ciència a casa nostra. El seu autor, Vladimir de Semir, és un professional rellevant de la generació que va renovar una tradició catalana que avança en la idea –inspirada en Snow– que la ciència és cultura. Per tant, cal explicar-la d'una manera clara per incorporar com més gent millor al seu coneixement. Fa uns deu anys, Sergi Cortiñas va publicar part de la seva tesi doctoral amb el títol *Història de la divulgació científica* (Eumo Editorial), on emmarca l'escola catalana de comunicació científica en els grans corrents universals de l'especialitat. Els vincles amb aportacions foranes en aquest camp ja els trenaren successius capdavanters: Ramon Turró, Comas i Solà, Ors, Joaquim Xirau, Crexells. Uns i altres, els d'abans i els d'ara, decidits, com Semir, a explicar la ciència d'una manera clara i amb el rigor que ens anivella amb les pràctiques periodístiques més solvents d'arreu.

Sísif

Jordi Soler

